

Καὶ μετ' τοῦ πολὺ ὁ Φραγκίσκος Σαλβίντιος, δοτις ἔ-
χαμε τὸ σωζόμενον ἔτι καὶ νῦν εἰς τὸ μουσεῖον τῆς Πα-
θένης, εἰκόνην τῆς Μαρίνης, αὐτὸς ὁ περίφημος ζω-

γράφος τῆς Φλωρεντινῆς σχολῆς, ἔγραψε τὸν λόγον
αὐτῆς.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ, ὑπὸ Ε. Σ.)

ΧΑΡΑΚΤΗΡ ΤΩΝ ΛΑΠΩΝΩΝ.

Διάφοραι περιγραφαὶ περιγῆγητων ἐν αἷς γίνεται λό-
γος καὶ περὶ Λαπωνίας, ἐφαρμένως ἀναφέρουσι τα
περὶ αὐτῆς, διότι ἀφ' οὗ ἐπιτεκνήθη τὴν χώραν ταύ-
την τὰ πάντα διαφέρουσι. Βεβαίως οἱ Λάπωνες δὲν εἶναι
οὔτε ὠραῖοι οὔτε κομψοί· ἀλλ' ἐμεγαλῶσαν ὑπὲρ τὸ
ἔξον τὴν ἀσχημίαν των, τὰ σωματικά ἐλαττωματά
των, τὴν ἀκαθαρσίαν των. Εἶδομεν πολλοὺς αὐτῶν ἔ-
χοντας ἀνάστημα ὑψηλόν, ἀλλὰ τὸ πλεῖστον μέρος

εἶναι ἀναστήματος μετρίου. Γενικῶς αἱ γυναῖκες ἔχουσι
τὴν χεῖρα μικράν καὶ ὠραίαν, τὸ ἀνάστημα καλοκατω-
μένον καὶ τὴν μορφήν γλυκεῖαν. Οἱ κάτοικοι ἄλλων
μερῶν ὅσοι ἔχουσι μὲ τὰς περιπλανωμένας ταύτας αἰ-
κογενεῖας συχνὰς σχέσεις, ἐπαινοῦσι τὴν ἀγαθότητα
τῆς ψυχῆς των, τὴν τιμιότητά των καὶ τὸν ὑπομονητι-
κὸν καὶ ταπεινὸν χαρακτῆρά των, ἐπρμένως ὅσα περὶ
τῶν ἡθῶν των ἀναφέρει ὁ Γεργιάρδος, εἰς ἐντελὺς ψευδῆ.

Εἰς τὴν ἀξιοπαρατήρητον καὶ τοτῶτον περιέρχον ἀλλ' ὀλίγον γνωστὴν ταύτην φυλὴν, ὑπάρχουσι δύο κλάσεις διακκριμέναι, καταγόμεναι ἀπὸ τὴν αὐτὴν ῥίζαν καὶ ἀνήκουσαι εἰς τὴν αὐτὴν οἰκογένειαν· οἱ Νομάδες Λάπωνες καὶ οἱ βεβαίαις ἔχοντες οἰκήσεις.

Συνήθως ὁ καθιστικὸς Λάπων εἶναι πτωχὸς ἰδιοκτήτης ταρανδῶν, ὁ ὅποιος ἀρπνισθεὶς ἐκ τοῦ λιμοῦ ἢ τῆς ἐπιδημίας, καὶ μὴ δυνάμενος πλέον νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν νομαδικὸν ποιμενικὸν βίον του, ἐγκαταλιμπάνει τὰς χιονοσκεπέστους ἀπεράντους πεδιάδας, ἐφ' ὧν ἔδοσκε τὸ ποιμνίον του, καὶ πλησιάζει τοὺς βιομηχάνους καὶ γεωργικοὺς λαούς. Ἐὰν ἡ ἐπελθοῦσα καταστροφή δὲν τῷ ἀφῆκε οὐδέναν ζωῆς πόρον, ἐμβαίνει ὡς ὑπρέτης εἰς τινὰ χωρικὸν οἶκον, ἢ κάμνει τὸν ἐπαίτην. Τὸν χειμῶνα ἀπαντᾷ τις πολλάκις, εἰς τὰς πόλεις τῆς Σουηδίας, πτωχὰς τοιαύτας ἀρπνισθείσας Λαπῶνων οἰκογενείας, συγκαίμενας ἐκ γερόντων, γυναικῶν

καὶ παιδίων ἐνδεδυμένων ξεσχισμένα δέρματα, καὶ αἰτίνες ὠφελοῦνται ἀπὸ τὴν περιέρχουσαν ἡντινα ἢ παρουσία των διεγείρει διὰ νὰ λάβωσι τὸν ὄβολόν.

Ἐὰν ἀπεναντίας ὁ Λάπων ἔχῃ εἰσέτι ὀλίγα τινα παλαιὰ νομίσματα ἄτινα εἰς καιροὺς εὐτυχεστέρους ἐξοικονόμησε, διατηρήσας αὐτὰ μετ' ἐπιμελείας, παρασκευάζει ἀπαντα τὰ πεντηρὰ λείψανα τῆς περιουσίας του, καὶ ἀπέρχεται πρὸς τὴν παραλίαν ὅπου ἐγκαθίσταται. Ἐκλέγει Οἷσιν ἔχουσιν πλησίον ὕδωρ καλὸν καὶ ξύλα, οἰκοδομεῖ καλύβην τὸ ἥμισυ ξυλίνην καὶ τὸ ἥμισυ ἐκ κλώνων δένδρων, ἀγοράζει δίκτυα καὶ ἀποκαθίσταται ἀλιεύς. Διὰ τοῦ χρηματικῶν κεφαλαίου ὅσον ἡδυνήθη νὰ συλλέξῃ, ἀγοράζει πρόβατα τινὰ καὶ ἂν δυνήθῃ καὶ μίαν δάμαλιν. Ἡ σύζυγός του μετὰ τῶν θυγατέρων αὐτοῦ ἔχουσιν ἱστὸν ὑφαντικὸν (ἐργαλεῖον) δι' οὗ ὑφαίνουσι τὸ ἔριον, αὐτὸς δὲ τὸν χειμῶνα καὶ τὸ θέρος καταγίνεται εἰς τὴν ἀλίειαν. Συγχρόνως ἐγγράφεται μετὰ τῶν κατοίκων τῆς ἐπαρχίας· σημειοῦται ἐπὶ τῶν συνήθων καταστάσεων τῆς οἰκότητος· καὶ εἰς τὴν ἐξῆς ἀνήκει πλέον εἰς χωρίον, εἰς ἐνορίαν. Ἄλλως τε διατηρεῖ πάντοτε τὴν γλῶσσαν του, τὰ ἦθη του, ὡς καὶ αὐτὴν τὴν Λαπωνικὴν ἐνδυμασίαν· ζῇ ἐν τῷ μέσῳ ἀνθρώπων ἐχόντων ἄλλην καταγωγὴν, χωρὶς μολαταῦτα νὰ κρύψῃ τὴν ἰδικήν του. Οἱ Νορβεγοὶ καὶ οἱ Σουηδοὶ ἔχουσι πρὸς αὐτὸν αἰσθημα περιφρονήσεως. Αὐτὸς δὲν ἀγνοεῖ τοῦτο, καὶ ὅμως δὲν ἀναζητεῖ νὰ καταβάλλῃ τὴν τοιαύτην οὕτως εἰπεῖν πρόληψιν ἣτις θέτει αὐτὸν εἰς διαρκὴ κατωτέραν κατάστασιν. Ἐχει χωριστὰ τὴν καλύβην του, χωριστὰς τὰς ἑξῆς του οὐδεμίαν ἐκ τῶν ἐγγυρίων οἰκογενειῶν συνδέεται μετ' αὐτοῦ διὰ συγγενικοῦ δεσμοῦ. Οἱ φίλοι του, οἱ συγγενεῖς του εὐρίσκονται μετὰ τῶν λοιπῶν Λαπῶνων· ἔταν δὲ οὗτοι λείπωσι αὐτὸς μονάζει.

Ὁ περιπλανώμενος Λάπων, περὶ οὗ εἵπομεν ἤδη καὶ τὸν ὅποιον ἀποκαλοῦσι γενικῶς Λάπωνα τῶν ὁρέων (Fieldfinner) μόνην περιουσίαν εἶχε τὴν ἐκ ταρανδῶν ἀγέλην. Ὁ συνήθης βίος του εἶναι πᾶν ὅτι δύνανται τις νὰ φαντασθῇ ἐγκρατέστερον καὶ πτωχότερον. Σικκὴν συγκαίμενη ἀπὸ ῥάχη καὶ στηριζομένη ἐπὶ τεσσάρων πασσαλίσκων· τοιαύτη εἶν' ἡ χειμερινὴ καὶ ἐαρινὴ κατοικία του ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁποίας καίται ἡ ἐξία ἢ ὁ καπνὸς ἐξέρχεται ἀπὸ πῆλιν γενομένην ἐν τῷ μέσῳ τῆς σκηνῆς. Πέντε ἢ ἑξὶ δέρματα ταρανδῶν ἀπλωμένα γύρωθεν τῆς πυρᾶς χρησιμεύουσιν ὡς κλίνη δι' ὅλην τὴν οἰκογένειαν, καὶ ὁ καλύπτων αὐτὴν καπνὸς χρησιμεύει ὡς παραπέτασμα. Εἰς λέσχη καὶ τινες ξύλινα ὑδρία ἀπαρτίζουσιν ἅπαντα αὐτοῦ τὴν ἀποσκευὴν. Πᾶς Λάπων φέρει ἐπ' αὐτοῦ ἐντὸς θυλακίου τὸ ὅποιον δὲν ἐγκαταλείπει ποτὲ, κεράτινον κοχλιάριον καὶ τὴν μάχαιράν του. Πολλάκις ἀντὶ τοῦ ξυλίνου ὑδρίας μεταχειρίζεται τὴν κύστην τῶν ταρανδῶν, ἐνθα φυλάσσει· τὸ μὲ ὕδωρ μεμιγμένον γάλα τὸ ὅποιον τῷ χρησιμεύει ὡς ποτόν.

Ἡ νομαδικὴ αὕτη φυλὴ κατεῖχεν ἄλλοτε μέγα μέρος τῆς Σουηδίας, καὶ μάλιστα, ὡς τινες σοφοὶ ζητοῦσι νὰ ἀποδείξωσι, διεχύθησαν καθ' ἑλλην τὴν Ἀρκτον. Ἀλλὰ σήμερον ἡλαττώθη πολὺ· διότι ἐὰν ἀπαριθμῶμεν τοὺς μέινοντας εἰς τὴν Ῥωσσικὴν, τὴν Νορβηγικὴν καὶ Σουηδικὴν Λαπωνίαν, μόλις θέλομεν εὐρεῖ 12,000 ψυχάς. Ἡ πενία, αἱ ἐπιδημικαὶ νόσοι ἐπέφερον τὴν τοιαύτην ἐλάττωσιν. Ὑπολογίζοντες τὰ ἀποτελέσματα τῆς βαθμιαίας ταύτης μειώσεως, δυνάμεθα νὰ προῖδωμεν τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν δὲν θέλουσι πλέον ὑπάρχει νομάδες Λάπωνες, καὶ καθ' ἣν ἅπαντα ἡ

αλλόκοτος αὐτῇ φυλῇ θέλει εἶσθαι ὥς ἐκείνας τὰς ἐξαλειφθείσας ἀρχαίας φυλάς τῶν ἀνθρώπων ὧν ἡ ἱστορία μᾶς διετῆρτε τὸν ἐνθῦμῳ, τῶν ὁποίων ὁμῶς δὲν ἀπαντῶμεν οὔτε καν ἴχνος.

Οἱ Λάπωνες τῆς Νορβηγίας πρὸ μιᾶς περίπου ἑκατονταετηρίδος ἐνηγκαλίσθησαν τὸν Χριστιανισμόν, οἱ δὲ τῆς Σουηδίας πρὸ δύο. Δὲν εὐρίσκομεν πλέον παρ' αὐτοῖς ἴχνος τῆς ἀρχαίας εἰδωλολατρικῆς θρησκείας. Δὲν ὑπάρχουσι πλέον τὰ μαγικά τύμπανα, δι' ὧν οἱ μάγοι ἐξώρχιζον τὰ πνεύματα, οὔτε λίθινα εἰδῶλα εἰς ἃ ὁ Λάπων γονυκλιτῶς κατέθετε τὸ ἀνάθημα λευκοῦ καὶ ἀνευ κηλίδος τινος νέου ταράνδου. Ἡ ποράδοσις τοῦ εὐαγγελίου ἐξηλείφεν ἀπάσας ταύτας τὰς ἀπίστας ἀπὸ τὴν ἀμάθειαν καὶ τὴν δεισιδαιμονίαν. Ἐκαστον χειμῶνα οἱ ἱεραπόστολοι διδάσκουσι τὴν ἀνάγνωσιν εἰς τὰ παιδία τῶν Λαπώνων. Ἡδὴ εἰσερχόμενός τις εἰς μίαν τῶν πελίνων τούτων ὑγρῶν καλύδων ἢ τὴν κεκαπνισμένην σκηνήν, βλέπει εἰς τὴν θέσιν ἐφ' ἧς ἄλλοτε ἐφαίνετο τὸ χονδρὸν σύμβολον τῆς εἰδωλολατρείας, βίβλους θρησκευτικὰς.

A.

ANNA II ΑΥΣΤΡΙΑΚΗ (1).

Ἡ Ἄννα ἡ Αὐστριακὴ ἦτο πρωτότοκος θυγάτηρ Φιλίππου τοῦ Β. βασιλέως τῆς Ἰσπανίας· τὴν δὲ 13 Δεκεμβρίου 1615 ὑπανδρεύθη Λουδοβίκον τὸν ΙΓ', βασιλέα τῆς Γαλλίας. Ὁ γάμος οὗτος, ὅστις ἀνέτρεψε πᾶσαν τὴν πολιτικὴν Ἐρρίκον τεῦ Δ', δὲν ἡδυνήθη νὰ

(1) Ἄννα ἡ Αὐστριακὴ τῆς ἐποίας καταχωροῦμεν τὴν εἰκόνα καὶ τὴν βιογραφίαν εἶναι ἢ εἰς τὸ μυθιστόρημα Οἱ τρεῖς σωματοφύλακες ἀναφερομένη βασιλισσα τῆς Γαλλίας καὶ σύζυγος Λουδοβίκου τοῦ ΙΓ'.

διατηρήσῃ ἐπὶ πολὺ τὴν μεταξὺ τῶν δύο βασιλείων εἰρήνην τὴν δὲ Ἄνναν κατέστησε δυστυχῆ. Λουδοβίκος ὁ ΙΓ' οὐδὲν ἤτο διατεθειμένος νὰ ὑποκύβῃ εἰς τὰ θέλητρα καὶ τὴν ὠραιότητα, ἐνῶ, ἄλλως, ὑπετάσσεται ἐκόντως εἰς τὴν περὶ αὐτῆς ὡς φύσει ἀδυνάτου χάρακτος, καὶ τοι οὐκ ἄμειρος ἐρῆθης κρίσεως, ἐναπιστεύετο πλείοτερον εἰς τοὺς εὐνοουμένους αὐτοῦ, ἢ εἰς τὴν σύζυγον. Ὁ Ρισελιὲ ἀναβάς τὴν ὑπουργικὴν ἔδραν, κατεγίνετο μετὰ μεγίστης ἐπιμονῆς νὰ καταβάλλῃ πάντα τὸν δυνάμενον νὰ βλάβῃ αὐτόν· καὶ φοβούμενος τὴν ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν του συνδρομὴν τῆς βασιλείσεως, οὐδὲν παρημέλησεν ὥστε νὰ καταστήσῃ αὐτὴν ἀνίκανον πρὸς πᾶσαν ἀντίπαρσιν. Ἡ Ἄννα τῆς Αὐστρίας ἦτο ἀγαθὴ, γενναία καὶ εὐπροσηγέρου χαρακτῆρος, ἀλλ' ὑπερήφανος, διὰ καὶ ἐνόμιζεν ὅτι δὲν ὤφειλε νὰ ὑποκρῇ οὔτε τὴν κατὰ τοῦ βασιλέως δυσπρεπείαν τῆς, ὥς μὴ ἔχοντος οὐδεμίαν πρὸς αὐτὴν ἐμπιστοσύνην, οὔτε τὴν ὑπὲρ τῆς οἰκογενείας τῆς ἀφοσίωσιν, καθ' ἣν καιρὸν τὰ δύο ταῦτα Κράτη ἦσαν διηρημένα ἕνεκα τοῦ μεταξὺ τῶν ὑπάρχοντος πολέμου. Ὁ Ρισελιὲ ὤρμηθις ἀπὸ τινος λήγους διαφυγόντας τὴν δυσαρεστημένην σύζυγον, ἐνέσπειρεν εἰς τὸν φύσει φιλυποπτον Λουδοβίκον τὸν ΙΓ', τὴν ἰδέαν ὅτι ἡ Βασιλισσα μετέσχε τῆς συνωμοσίας τοῦ Σαλαί. Καθ' ἑλας ὁμῶς τὰς πιθανότητας ἡ συνωμοσία αὕτη δὲν ἀπέβλεπεν εἰμὴ τὸν ὑπευργόν· ἀλλὰ διὰ νὰ ἐκρεβίσωσι τὸν Βασιλέα τὸν ἔπεισαν ὅτι προϋθιθέντο νὰ ριψώσιν αὐτὸν τὸν θρόνον, νὰ τὸν κηρύξωσιν ἀνίκανον καὶ νὰ συζύξωσι τὴν σύζυγον αὐτοῦ μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Γάστωρος τῆς Αδρηλίας. Εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην κατηγορίαν ἡ Ἄννα ἀπεκρίθη ὅτι « ἐλπίον ἤθελεν ὠφελῆσθαι ἐκ τῆς » τοιαύτης μεταλλαγῆς, ὥστε δὲν ἔπραττε τοιοῦτον » μέγα ἐγκλήμα, ἕνεκα οὐτιδανῶ συμφέροντος. » Ἀπάντησις ἐρροτάτη· διότι ὁ Γάστων εἶχεν ὀλιγωτέραν τοῦ Λουδοβίκου ΙΓ' σταθερότητα χαρακτῆρος στερούμενος ἐπὶ τούτοις καὶ τῶν ἀρετῶν αὐτοῦ. Ὁ Ρισελιὲ δὲ καίτοι γινώσκων ὅτι δὲν ἡδύνατο οὐδεμίαν κατὰ τῆς βασιλείσεως νὰ προσάγῃ ἀπέδειξεν, ἐγίνωσκεν οὐχ ἥττον τὸν ἐπείον ἢ τοιαύτη ὑπόνοια ἡδύνατο νὰ φέρῃ ἀποτέλεσμα εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ Βασιλέως. Ἀκολούθως ἐκατηγόρησε τὴν Ἄνναν ὡς ἀνταποκρινόμενην μετὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς Γαλλίας, ἀναγκάσας αὐτὴν ν' ἀπολογηθῇ ἐνώπιον τοῦ καγκελαρίου περὶ τῶν σχέσεων αὐτῆς μετὰ τὰς ξένας δυνάμεις. Αἱ δὲ καταθέσεις αὐτῆς ἀπέδειξαν ὅτι εἶχε μὲν ὀλὴν τὴν ἀπεριστοκίαν γυναικὸς προσβληθείσης τὴν φιλοτιμίαν, ἀλλ' ἐκ τῶν ἐπιστολῶν τῆς δὲν ἐξήχθη ἢ ἐλαχίστη ἐνδείξις, ὅτι ἐπεβουλεύετο τὰ συμφέροντα τῆς Γαλλίας, ὅπου δὲν εἶχεν ἐπὶ ῥοήν ὡς ταπεινούμενη καὶ παραμελούμενη πάντοτε ὑπὸ τοῦ συζύγου αὐτῆς. Εὐτυχῆς τις σύμπτωσης ἠνάγκασε τοὺς ἐχθροὺς τῆς νὰ σεβασθῶσιν αὐτήν. Μεινάσα ἐγκυος, τὴν 5 Σεπτεμβρίου 1638 ἐγέννησε Λουδοβίκον τὸν ΙΔ', ὁ δὲ σύζυγος αὐτῆς Λουδοβίκος ΙΓ' ἀποβίωσας ἐλίγων κατέπιν τοῦ καρδιανικοῦ Ρισελιέ, ἠθέλησεν ἐν τῇ διαθήκῃ αὐτοῦ νὰ περιορίσῃ τὴν ἐξουσίαν τῆς βασιλείσεως· ἀλλὰ μέλις ἐκλείπε τοὺς ὀφθαλμούς του καὶ τὸ Συνέδριον (Parlement) ἠκύρωσε τὴν διαθήκην, ἢ δὲ Ἄννα περιεβλήθη μετὰ τὸ κληροδόχημα τῆς Ἀντιβασιλείας τοῦ Κράτους καὶ τὴν κηδεμονίαν τῶν τέκνων τῆς.

Οὐδὲν τοιοῦτον διδάσκει τὸν ἄνθρωπον ἔσθ' ἡ δυστυχία καὶ ἡ ἀνάγκη τοῦ νὰ στρέφῃ πρὸς ἐαυτὸν ἀπαντὰς τοὺς διαλογισμούς του· ἔσθ' ἡ βασιλισσα ἂν καὶ εἶχε μωρίας αἰτίας τοῦ ν' ἀποστρέφετο τὴν μνήμην τοῦ Ρι-